

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes óvra . . . . . 10 frt — kr.
Félóra . . . . . 5 " 50 "
Negyedóra . . . . . 2 " 50 "
Egy óra . . . . . 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többes
hirdetések alk. szerint jutányos áron vétetnek fel.

Világbéke.

Debreczen, aug. 22.

Kérdőjel illeti ezt a szót azután a fölkiáltó jel után, a melyet a napokban Párisban összeült interparlamentáris békekonferencia e kérdésben hozzáfűzött a parlamentek szünetelése közben fölhíván a figyelmet e mindeneket nagyon is súlyosan érdeklő kérdésre.

Mert hiszen tény az, hogy a militarismus, az állig való fölfegyverzettség a nemzeteknek nemcsak számbeli, hanem anyagi millióit tartja lekötve és elvonja a nemesebb versengés ajánllét hatalmasabban buzgó erőforrásainak medrétől az intellektuális, mint a materiális prudentiának előhaladásra hivatott és arra méltó erőt.

Hogy mikor fog az örök béke korzaka bekövetkezni, a mi csupán az idealiter magasan gondolkozók lelkületében utópia képen él azt annál nehezebb meghatározni, minél küzdelmesebbé válik a létfentartás örök harca s minél aggasztóbbak a jelenségek abban a tekintetben, hogy egy formájában ugyan különböző, de magyában és eredményeiben a középkori népvándorlással azonos magában fogja megrendíteni a világ egyensúlyát a rohamosan szaporodó s faji öntudatára ébredett más elem részéről.

Amde addig is — dicséretére legyen mondva a kivészésre ítélt idealis államfölfogásnak s főként az ennek gya-

korlati megvalósítására vállalkozott tiszta liberálismusként — az alkotmányos államok szövetkeztek azokkal, melyek alkotmány nélkül is szolgálják a hnmamizmust s bár csupán elvben, föntartják az utókor számára követendő hagyományképen a békeszeretet kapcsán az egy akol és egy pástör magasztos, biblikus példázatát. Talán — a mi ugyan nem hihető, ez a kor is el fog következni valamikor, akkor, a midőn az államok s azok vezetőinek — egyénisége a közös béketörésben, az egyöntetű jóakarattal s a hódítás vágyának megszüntésben annyira összeolvad, hogy a tizparancsolatnak egyik legmagasztosabb tétele világtörvénynyé válik a valóságban is.

Különösen jóleső érzéssel konstatáljuk, hogy az e kérdés körül folyó tanácskozások a mióta csak kezdetüket vették Magyarországnak mindig hagyományaihoz mért n előkelő szerep jutott. Ezt nemcsak hagyományainknak, hanem azoknak is köszönhetjük nemzeti öntudatunkat dagasztó önérettel, kik az egész művelt világ előtt méltóknak, képeseknek bizonyultak, a világ sarkait helyes irányba kiigazító eszméknek zeniális propagálására, kégviseletére.

A millennium nagy esztendejében Szilágyi Dezső volt az interparlamentáris béke konferencia elnöke s tudása óriási, bár az idegen nyelv nehézségeivel küzdő elokvenciája, imponáló egyénisége előtt meghajlott az egész művelt

világ. Bár akkor külön politikai táborban voltak ben, de a külföld előtt a magyar név dicsőségében együtt fűzött diadalkoszorút gr. Apponyi Albert, méltón bámulatba ejtve csodaszerű ékesszólásával a művelt külföld illustris kégviseleit.

Azóta még egyszer szerzett dicsőséget gr. Apponyi a magyar névnek, ujjolag bebizonyítván azt, hogy a magyar politikus jól és melegen átérzi a világbéke nagy kérdéseit, annyira, hogy az idealizmus megvalósíthatlanságából le tud szállani a gyakorlatiasságnak a végcélhoz vezető lépcsőre is s bebizonyítván ez által ujjolag nagy hivatottságát a belpolitikai irányzatok vezetése körül is, Apponyi momentosus beszéde, melyet Párisban mondott el, már csak azért is egyik legkiválóbb alkotása a nagy szónoknak, mert olyan eszme szolgálatában mondotta el, a mely az utóbbi időben egész lelkét betölti.

A világbéke ideájának megvalósítására a világ sajtóját akarja szervezni a parlamentek uniójának szövetséges társaul. Ezt az eszméjét, amelynek itthon már sikerült is testet adnia, most akarja az egész művelt világra kiterjedően foganatra juttatni, abból a gondolatból indult ki, hogy az interparlamentáris unio nem teljesíthette eddig feladatát, nemzeti csoportjai nem működhetek kellő hatással, mert nincs meg köztük és a népakarat között a kellő kapcsolat.

Ezt megteremtteni és állandóan fen-

Szállási Romeó.

A »Debreczen« tárczája.

Írta: **Papp Dániel.***

Fölkérem a tisztelt olvasót, hogy a gradinai Bilicseket az ugyanodavaló Kilicsekkel össze ne tévesze valahogy, mert akkor nem tudok jóállni a következményekért. E két nemzetség férfitagjai átlag véve öt láb tíz hüvelyk nagyságúak és csontszerkezetüknel fogva is egyenesen megczáfolni látszanak azt a tudományos igazságot, hogy a korund és a gyémánt közzé, más keménységi fok nem esik. Azonkívül a szálásoknak e naiv gyermekei már ötven esztendeje, hogy gyűlölik egymást és így kétségkívül személyes sértésnek venne a névcserét; ez pedig baj volna, mert ők sokszor tettlegességgel fűszerezik a népeletet.

Hogy honnan keletkezett a nagy antagonizmus, azt nem tudja senkise, mert a gradinai szállásokon nincsenek írott történeti kútfők. Ott csak egy kis kápolnája van a havi Boldogasszonynak, valami alacsony dombon, ahová imádkozni járnak a bunyevác, tehát katóliikus Bilicsek. Onnan aztán végiglátni az egész fák közé rejlő szállást, országutmenti két sor házával, vékony, kergehullott jegenyével, amelyek nyári reggeleken

mindig ájtatosan bólogatnak a harangszónak, mé a Kilicsek sora előtt is, a kik pedig ráczok, tehát óhitűek. Ilyenkor különben is nagy a szenzáció a Gradinán; megmozdulnak a rapraforgók, kivörösödnek a pipacsok és a harmat fehér asszonyabakat keres, hogy csókolózhassák kedve szerint. A napsugár meg belopódzik a Bilicsek és a Kilicsek szívébe és a halálos ellenségek sokszor még jónapot is mondanak egymásnak. Ugy tudom különben, hogy ez az eset már most megszűnt végképpen; azóta, hogy a szegény Kilics Zórka lábat nem csókolja többé a harmat.

A Zórka meghalt szerelemből; szerencsikát ivott s elment a föld alá, itt hagyva gyönyörű nyaklánczat, a mely negyvenkét darab körmőczi aranyból volt összefűzve. Most a Gradina pipacsai helyett nyílik, meg elhervad a sirján e szent virág, a bazsillikom.

Pedig ennek nem okvetlenül kellett volna így történnie. Esztendőik óta már csillapodóban volt a két nemzetség haragja és csak apró vetélkedésekben nyilvánult a régi gyűlölet. Ha parasztsbandériumokat állított össze a földpán és valamelyik városi hivatalnok belovágolta a szállásokat és Kilicseket, Bilicseket egyaránt fölkeresett, mondvan:

— Uraságtokra okvetlenül számít ő méltósága . . . akkor a Bilicsek és a Kilicsek, kikre ő méltósága okvetlenül számított, azon

tanakodtak, hogy melyik nemzetiség lesz a nagyobb kettejük közül. És Bilics Sztipán, a ravasz bunyó, odasugott a feleségének:

— Asszony, a Kilics-fünek új aranycsipkét verek a kékbárszony dolmányára. Ami fiainknak még a lótakarójuk is meggyiszibárszony lesz, aranycsipkével . . .

Es győztek a Bilicsek.

Másson meg az fordult elő, hogy a két Bilics-gyereket bevitték a városba gymnazistárok. Nossza mindjárt felpakoltak a Kilicsek is egy kerekfejű fiut, aki zokogva bucsuzott el a csikóktól meg a szülői ház kétszáz csirkejétől.

Ez a vetélkedés azonban meddő maradt, mert a Bilicsek és Kilicsek koponyája egyaránt nem volt a latin konjugáció céljaira berendezve. Ezekbe a vaskoponyákba csak az ós anyatermészet tudott fogalmakat behelteni, az ós anyatermészet világosította föl később Bilics Ivánt és Kilics Zorkát a szerelemtől is.

Sajnos, a két család ellenségeskedése ugyanakkor hirtelen egész az emberölésig fokozódott.

Egy tavaszi délutánon, alig hogy titkos légyottjáról hazajött Zórka, hazajött a bátyja is, Miklós. Meg csak éppen szürkületi kezdett az ég alja es bent a tanyai szobában csendes pipázgató az öreg Kilics. A fiu buzát

* Az elhunyt író bácskai történeteiből.

tartani, a sajtó hivatása. És hogy a sajtó helyettesítse ezt a hivatást, ehhez szükséges a békebarát sajtó szervezése, hogy a béketörekvések rendszeres előmozdítása a sajtóban gyökeret verhesen. Például odállította a már megszerzett magyar békebarát sajtószövetséget, a melynek nyomán már a szerbek is szervezkednek s e példa követésére felszólította a nyugati nemzetek, első sorban Franciaország sajtóját.

Népakarát és sajtó egyöntetűsége: ez a világ béke alapja Apponyi szerint, mi hozzá tehetjük, hogy az ország békének is ez a bázisa. És azt is nyomban, hogy egyes dissonáns hangokat számba se véve, nagyobb harmonia ami kis országunkban sem volt, mint manapság.

Pedig országok békéjéből áll vég-eredményében a világ békéje. Sapientia sat!

A protestánsok jubiláris ünnepsége.

— A protestánsok külön ünnepe. —

Debreczen aug 22

A »Dunántúli Protestáns Lap« és a budapesti »Protestáns Egyházi és iskolai Lapok« érdekes kérdést vetettek felszínre.

Mindkét lap azt bizonyítja, igen érdekesen és okosan, hogy a kereszténység 900 éves jubileumát a magyar protestánsoknak is meg kell ünnepelni. Mert igaz, hogy a római katolikusok jubileumi ünnepségét a kormány lagymatag politikája következtében maguknak vindikálták, s a néppárt ebből tökélet is akart magának kovacsolni, de ez nem gátothatja a protestáns egyházat abban, hogy ilyen fontos momentumnál kifejezést ne adjon annak, hogy a Kereszténység hazánkban való elterjedése ép oly fontossága a reformátusoknak, lutheránusoknak, mint a római és görög katolikusoknak.

Az ünnepély megtartását hitágazataink sem tiltják, sőt egyenesen megengedik. Mert az a kereszténység, melyet őseink 900 évvel ezelőtt felvettek, nem a pápás katolikus vallás volt, s tanai homlokegyenest ellenkeztek a mai római katolikus egyház tanaival,

melyet tulajdonképpen hatodfélszázad mulva a magyar nemzet keresztényen névvelétele után szedték össze a scholasztikusok élükön Lombardi Péterrel és Aquinói Szent Tamással, nem az isten ígéje, hanem leginkább a nép mindenben csodát kereső beteges képzelődése, a szerzetesnek sötét, vakbuzgó felfogása alapján s a római papság hatalma emelése és mindenhatóvá tétele érdekében. Igen is, ezen ünneplés alkalmul szolgálhat annak történelmi alapon való bebizonyítására, hogy az 1000-ik évben még nem volt római katolicizmus, hanem volt egységes kereszténység, mert a keleti egyház 1054-ben szakadt és a nyugati egyháztól; nem volt még megállapítva a pápa egyetemes püspöksége, nem a hat szentség, az urvaországban az átalagulás (transsubstantio) tana, a melynek nevét is Hilbert csak később találta fel; a papoknak a k. nem is volt megállapítva bünbocsátó hatalmuk, az urvaország akkor még két szín alatt osztottak ki, a papoknak akkor még nem volt a hazaság eltiltva, az inquisíció nem volt meg felállítva, egyszóval azon 900 év előtti műveltség és tudomány tekintetében a mainál sokkal szegényebb korban, a keresztényen vallásban sokkal több volt a vélemény, a lelkiismeret szabadság, és az általános ember szeretet, a mit hirdet ma a protestantizmus és kevesebb volt a szentírás tanításai és a józan észszel összhangzásba a ig hozható, mindenütt csodát kereső beteges képzelgés, mint a mennyi van ezekből a későbbi és mai róm. katolicizmus hittanában, szertartásaiban és bucsujárásaiban.

Semmi ok sem szól tehát az ellen, hogy mi protestánsok is megünnepeljük a magyarok keresztényen névvelétele és a magyar királyság felállításának 900-ados emléknapját, ellenben fontos okok szólnak a mellett, hogy igenis ünnepeljük meg.

Ha a róm. katolicizmus ünnepi aug. 15-én az ő Mária ünnepén, mi ünnepeljük októ. hó utolsó vasárnapján, a reformáció emlék-ünnepével együtt ha a római katolicizmus ünnepi 2—3 helyen nagy fényű, mi ünnepeljük meg minden gyülekezetünkben szokásos egyszerűséggel de igaz hazafias érzéssel.

Csak azt tartanám lényegesnek, hogy minden protestáns felekezet megünnepelje és egy-zerre ünnepelje, a mit püspökeink, ha csak az elvre nézve megegyeznek, könnyen elérhetnek.

Talán a mi ünnepeinkre is eljőnének más felekezetű testvéreink is (*

vetett, meg boronálni is akart aznap és így csoda volt, hogy olyan hamar megjön.

— Mi az? — kérdezte az öreg.

A fiu szegre akasztotta a tarisznyáját.

— Baj van apám.

— Micsoda baj?

— Agyon ütöttem a bunyevácot.

— Melyiket?

— A Mátát.

Az öreg egy kissé megsóválta a fejét.

— No no, az baj. — Hát aztán, hogy esett?

A fiu szalonnát vágott magának, leült és előadta az esetet. — Nem nagyon színezett, csak éppen a legszükségesebbet mondván el:

— Épp a földünk sarkában álltam, a hol kanyarodik az országút, friss volt még a szántás-vetés és ott akartam kezdeni a boronálást. — A béresek mind a felső végén dolgoztak. Hát arra hajt a bunyevác és kerülének a vég a földönkőn, tán tíz lépést megtakarítani, vagy éppen csak hogy megboszoatson. Mondtam neki: — A csillagodot, Sója ezért még számolunk. Ő erre végigvág rajtam az ostarával; én aztán fogom a két kezemmel a kisebb boronát és utána hajítottam: a sarka éppen a bal halántékán ért... és ő hanyat fordul a kocsiiban, a lovak meg kocogtak tovább.

— Hát a borona?

— A boronát is elvitte a kocsi.

— No, már semmit se lehet rád bizni, mondta az öreg és felállt, egy kis ideig még csak turkált, aztán meg felvette a sötétkék ruháját.

— No fogj be, Nikola, bemegyünk a városba a kapitányhoz.

A fiu szó nélkül engedelmességet. Az édesanyja meg a lány testvére sirt, jajveszékelt a távozók után és ugyanakkor bekozogott a Bilicsék udvarára is egy hajtatlan szekér, a vendégoldalból ki látzott a Bilics Mátá veresfejű holtteste, a Kiucsek kisebb boronája.

A felszerből csaholva futottak előre a kutyák és az öreg Bilicsné lerohant a folyosó három lépcsőjén, hogy megállítsa a szekeret. Azután meg elkialtotta magát vékony sirató hangon:

— Jaj, jaj fájdalmas Szűz Anyám; megölték a rászok!

A szegény bunyevác legényt eltemették, de a másik szöke bunyevác legény, azért szerette mégis Zórkát. Most már ritkán látták egymást és még nagyobb titokban, úgy hogy talán még a szarcsák se tudtak erről a forró szerelemről. Azok pedig ott lakoztak a nádasban és hirtelen röppenéssel tudták mindig bírni adni a szerelmeseknek, hogy vigyázzanak mert vadászok járnak a közelben, vagy pedig csónak mozog a Dunán. Ilyenkor Iván és Zórka meglapultak a zombékban, hangyák

Hát ez a proppozíció nagyon helyes és megszívlelendő. Illo tromf is lenne azoknak a sötét csuhába öltözött reakció lovagjainak, a kiknek példátlan garázdalkodása már kezd tühretlen lenni.

Pusztuló magyarság.

II.

Szomorú igazság, hogy pusztulunk. Hiába bizonyítanak a statisztikával, hogy így megsaporodtunk számbeliileg, így megerősödünk gazdaságilag, hivatalos hazugságok azok, a melyekkel önmagukat ámitjuk, csalogatjuk, ha azoknak hielt adunk.

Mit ér a mi számbeli megsaporodásunk, ha az a nemzet erkölcsi erejének gyöngülését jelöl? A szabadsárharczban felényi volt a magyarság száma, de erkölcsi nagysága előtt bukása daczara meghajolt az egész világ. Azóta a kiegyezést kivéve erkölcsi tulsulyat még itthon sem tudta érvényesíteni a nemzetiségiek közt. Csoda-e tehát, ha Ausztriával szemben mindig a rövidebbet húztuk?

Szaporodunk es még sem tudjuk benépesíteni az országot, nem tudjuk magyarrá tenni az ezer éves magyar földet, hanem a népünk fölöslege kénytelen kivándorolni Románia, Horvátországba, Amerikába, ahol elpusztul az idegen népek közt.

Azt mondják a kimutatások, hogy gazdaságilag megerősödünk. Nem igaz. A föld má megosztottabb, mint ötven év előtt volt, s a földterület rajta óriási. Az értéknövekedés és a földkihasználás arányában növekszik. Az anyagi gondok teljesen lekötik népünket, a minikennapi kenyérharcz külföldi szivéből a nemesebb érzelmeket, a gondolatot eltereli az eszméről, melyek századokon át vezették.

Még a külföldre való kivándorlás talán nem is erkölcsi, hanem csupán csak anyagi veszteség. Lehet hasznuk is belőle, mint a földnek Amerikába való özönléséből. A test is kidobja magából a fölösleget, a fekélyes részeket. Ki tudja, nem-e ugyanez történik a nemzet testében is.

Sokkal szomorubb az erkölcsi kivándorlás, mely harmincz esztendő óta tart és utóbb hallatlan mérvet öltött. Ez sokkal érzékenyebb és fájdalmasabb veszteség. Akik elhagyják a hazát, még nem vesztek el teljesen a nemzet számára. Ha meggazdagszanak az

mászokáltak a kezükön és térdük alatt süppedeztet a föld.

— Jaj, megver az Isten, hogy együtt vagyunk, akiket elválasztott az ember halál... mondta a leány.

A legény szépen meg ölte:

— Csak az öcsémet ölte meg a bátyád a szivemet nem.

— Inkább ölte volna meg azt is, egymáséi úgy se lehetünk sobase...

— Mindig egymásé leszünk... Ne borulj el tüzes csillagom, maradj hajóalnak, Zórka. Ha az apáink nem akarják is, mi azért elmehetünk egymással szolgálni.

Az este szép tarka, karimával kezdte színezni a pusztát, fak kutagások feketén meredeztek a távolba és egy azon kedves szimfóniába vegyült kolomp a harangszó. A szerelmesek fejöttek a parti kakukfüvek közt ölekezve, min a kiket nászuton vezet az aleonyat...

— Ha fölakasztják a bátyádat, — mondta a legény — akkor tán még meg is békül az édes apám és nem bánja ha hazahozlak menyecskének.

Kilics Nikolát azonban nem akasztották föl. Összel valamikor beidéztek a nemzetiségeket a törvény elé és a legényt elítélték odabenn. Volt egy-kef földművelés tanu-ja a vádlottnak és Kilics Nikolának csak egy esztendő adott a bíróság. — Az ügyész valami hiányzó animus occidendiró, beszélt,

idegenben szerzett kincseiket hazahozták. Vagy ha vagyont nem szereztek, hanem koldusszegényen üldözi vissza a lelki kisbíró, a honvágy, a kötelességérzet, amivel közös anyáknak tartozunk, hazatér a magyar meghalni, az is erkölcsi haszon, mert a föld és haza szeretet példája hat.

De azok a kik itt élnek közöttünk, magyar kenyeret esznek, magyar földön ének, sőt magyarul is beszélnek, de üres lélekkel, idegen eszmék szolgálatában és zsoldjában járnak-kelnek közöttünk, azokat örökre elvesztettük. Ezek az erkölcsi kivándorlók. A testük itt van, a magyarságot számbelileg szaporítják, de a lelkük nincs velünk, a szívük idegen. Idegenebb az idegennél.

Azon gyászmagyarokról van szó, akik magyarok ugyan, de nem hazafiak, akik itt élnek ugyan magyar földön, magyar kenyéren, de tanúságot nem tudnak, nem mernek, nem akarnak tenni arról, hogy a nemzet önállóságra való hivatottságának és törekvésének részesei. Azokról van szó, a kik a jelent jövődönnek is tekintik, akik természetesen találják azt az erkölcsiellenes közjogi viszonyt, a mely köztünk és Ausztria közt fenn áll. Azon kicsiny hitű, gyáva rabszolgalelkekről beszélek, a kik azt merik állítani, hogy szükséges ez a közjogi kapcsolat, mert Ausztria nélkül semmik se vagyunk. Azok az erkölcsi kivándorlók, a kik katonai vagy állami szolgálatban allanak és egyszerű eszközei a bécsi háznak.

A nemzet testének holt részét képezik ők, a melyet nem hat át az egészséges vérkeringés, s a melyet teherként czipel magával. Annál szomorubb ez, mert a nemzet értelmiségének a zömét képezik az erkölcsi kivándorlók. Romlott értelmiség pedig nem teljesíthet nemzeti hivatást soha.

Ezért pusztul a magyarság, ezért szenved el erkölcsi ereje, ezért gyöngül ellenálló képessége, ezért haldoklik hazafias önértéke.

Ti erkölcsi kivándorlottak kik itt éltek közöttünk, ezért járultok ti ma alázatosan, meggörnyedten a főispán elé, hogy loyális hódolatotokról, rabszolga voltotokról és sivár lelketekről tanúságot tegyetek. Mi márczius idusán, augusztus 2-án, és október hatodikán szoktunk ünnepelni.

Rostkowitz Arthur.

Lélekvásárlás Nagyváradon.

— Klerikális zsoldban álló tisztviselő —
Debreczen aug 22

A »Nagyvárad F. Ujság« tegnapi számában szenzációs cikk jelent meg. Súlyos, nehéz vádat olvas egy városi tisztviselő fejére, ki önmagáról megfeledkezve, visszaélve az állam által kezébe adott hatalommal rut lélekvásárlást ü. Nyíltan azzal vádolja ez a lap a város anyakönyvvezetőjét, hogy hivatalos hatalmát a katolikus klerus zsoldjába adta. Ugyanis valahányszor vegyes vallású párok jelennek meg előtte, a születendő gyermek vallására vonatkozólag »tolhibaból« úgy töltötte ki a reverzális-lapot, hogy a gyermek katolikus hitű lesz. Például, ha a férj református volt, a feleség katolikus, akkor azt írta, hogy a gyermek anyja hitet követi. Ha pedig a férj volt katolikus, akkor meg az apját. Persze az új párok rendszerint sokkal izgatottabbak voltak, semhogy az első felolvasánál észrevették volna ezt de ha mégis észre vették, akkor is készen volt a derék hivatalnok a meentséggel. Vagy azt mondta hogy tolhiba az egész, vagy peeiig összeszidta öke, hogy nem elég érthetően adták elő a mondanivalójukat. De mindkét esetben megjegyezte, hogy most már bajos változtatni a dolgon és legokosabb ha belenyugosznak.

Az eredmény valóban »fenyés« volt. Harmincz vegyes házasság közül huszonnyolcban a katolikus vallás javára szólt a reverzális. Csak Máté és Sulyó István ref. lelkesek különben megjegyezték tudósítónknak, hogy hozzájuk már számos esetben jöttek a felek ilyen irányú panaszokkal és ők e czikk megjelenése nélkül is elhatározták, hogy a legközelebbi városi közgyűlésen szóva is teszik a dolgot.

Érdekes, hogy ugyanaz a tisztviselő, a kit most e súlyos vád ért, még csak nemrég gázolt ki egy rut természetű fegyelmi vizsgálatból, a mely azzal vádolta, hogy pénzért adta el az alantasabb hivatali állásokat.

A »Nagyvárad F. Ujság« erős hangon ítéli el a »bűnös« tisztviselőt, kinek üzelve tényleg megdöbbentő.

Ki kell venni az ilyen ember kezéből a hivatalos hatalmát s el kell küldeni oda, a honnan szütemeznek, S c h l a u c h Lőrincz nagyvárad püspök udvarába. Ott jó lesz csizma tisztítónak, — vagy ajtónállóknak. Kíváncsian várjuk ez ügynek a folytatását.

Színház.

Változások a debreczeni színtársulatnál.

Az utóbbi időkben lapunk hasábjain sokat foglalkoztunk a színtársulat egyik-másik tagjának távozásával. Erre vonatkozólag Komjáthy János szinigazgatótól levelet kaptunk, melyet egész terjedelmében közlünk:

Tekintetes Szerkesztőség!

Több tag eltávozására vonatkozó híreikre engedjék meg, hogy a következő felvilágosítással szolgáljak:

Környei Béla nem ment el, itt működik Szigeten. Kérte szerződése felbontását, hogy nejevel egy helyre szerződhesse. Ha nem mentem fel, tudja kötelességét; de mivel méltányos kérelmét óhajtanám teljesíteni, megpróbálkozok utódjaként; Pécshy László baritonista. A mikor tehát Környei emenelele ténnyé válik, akkor már utódja ugyanezen a színpadon tetszés mellett működik.

Rubosárpád az alábbi levelet írta:

»Draga jó direktorom! Consummatum est! Vége! En önhöz Debreczenbe vissza nem mehetek. Mi vagyok? Há'adatlan talán, a ki a legjobb akaróját, egyedüli igaz emberét csapja be? Oh nem! Aldozat! Kiszemelt áldozata egy bitang sorsnak, a mely fokozatosan lerágott rólam mindent az utolsó huszdarabig s mikor már nem volt neki mit rágni a csupasz csontvázon, elrugta egyedüli jóakarója mellől, a mellől az ember mellől, a ki azt a felozlásnak indult testet-leiket az ő jóságos kezeivel legyezgette, czírogatta.«

»Ha végig tekintek az életemen, hát bizony nincs abban egy fikarcznyi szép vagy jó sem. Egyedül állok a világban, a kinek nincs senkije, se szülői, se rokona, volt egy jó akarója, ön! Az sincs többé!«

»Éreztem magamban egy erőt, mely sokszor majd szétpukkantotta a mellemet, s nem tudtam a közepszerűségen felülemelkedni; a mi lettem, az is első sorban az ön érdeme!«

»Aztán örök bucsut akartam mondani a vilagnak, az se sikerült. Rossz sorsom életben hagyott. Aztán jött a szenvedések kálváriája egy rettenetes katasztrófával, s azóta semmi! Ezt a semmit úgy értem, hogy az elmúlt két esztendő rettenetességei kifltek belőlem mindent, azóta úgy munkálkodás, mint minden más tekintetben nem az ész a mozgató erő bennem, hanem egy bizonyos állati osztón!«

a melyet a jelenlevő Kilicsek és Bilicsek nem igen értettek és így aztán az enyhe ítélet különös magyarázatokra adott okot.

— No, hát egy esztendő mégis csak megér egy Bilics, — mondta a vármegyeház kapujában az öreg Kilincs. Ugy mondta ez, hogy Bilics Sztipán, meg a fia is meghallhaszák. Mikor aztán hajtottak, apa meg fia, az öreg bunyó kicsiholt és mogorván könyezve szólt a fiának:

— Megvették mind a fiskálisokat. Olyan igaz, mint az én Istenem . . .

A fiu halgatott csak amint elibük hajtottak a győzedelmes Kilicsek és egyik másik duhaj legény át kiáltott a hallgatag szomorú emberekhez:

— Egy esztendő nem a világ, Bilics Iván ne szomorkodj . . .

Bilics Iván csak akkor fenyegette meg az öklével az ellenségeit és fölemelte karját magasra, mint a ki le akar csapni minden utjában állóra és aznap este a szegény Zórka hiába várta az ő haragos szerelmesét, lenn a kert tövében, a hol a fűzek után mindjárt következik a zombék és a homályosság, a szerelemre való.

Bilics Iván elindult ugyan hazulról, mikor már elszunnyadtak a szállási lakok és gondolta, hogy Zórka bizonyosan kilopózott már a kert végébe. Elindult és gondolkodott mélységesen:

— Micsoda ember vagyok én, ha még haragtartó sem vagyok? Micsoda volt nekem

a Bilics Mata? Az én vérem volt, az én véremet ontottak a Kilicsek és most egy esztendőre csukják be a gyilkost. A Kilicsek ma nagyot ittak az új borból és örültek, mert az én véremet olyan cicsón szabadontani. Hát majd megmutatom, hogy az én édes vérem dragább sokkal.

Iván a maguk kertje felől került át az országot túlsó végére, letört kukoricásoknak tőszarai közt, melyek zörögtek a nagy szárazságtól. És sötét volt, csönd volt s csak a Duna felől jött egy kis nyugati szél.

A házak náddal voltak fődve és Bilics Iván tovább gondolkodott:

— A leányt szeretem, de még jobban szeretem, ha jajgat az, aki én rám ütött. A lány most úgy sincsen otthon, vár reám, a többiek meg bennéghetnek. Ez nem bizonyos ugyan, de a kukoricájok bizonyosan elég a padlason! még csak a két deres lovakat tudnám elégetni, amelyekre olyan nagyon büszkék . . . És ki láthat meg? Csak a lány pedig nem szól. És mit bánom én hogy mi lesz ezután?

Bilics Ivánnak nem sok köze volt a további konzekvenciákhoz, Hogy mi lesz az után? Banta is ő! Volna is boszu a föld hátán, ha az ember azt kérdezné, hogy mi lesz ezután?

A legény már átugrotta a Kilicsek hatalmas palánkját és taplót, kócot szépen elhelyezett az eresz alá. Egy félpercz alatt ki-
csapott a láng, és alulról a kert végéből ré-

mületes kiáltás hallatszott. A leány jött futva sikoltozva, a házbeliék is kirohantak és Bilics Iván sem futott el, mint ahogy tervezte. Abban a szempillantásban, a mikor, magvilágosodott az udvar, hirtelen arra gondolt, hogy most itt marad, mert nem elég rossznak lenni látni is kell a mások fájdalmát. Így boszu csak a bosszu igazán.

A leány rákiáltott a meredten álló alakra.

— Iván, Iván, hát így szeretsz engem. A gyujtogató előrohant a zórzavarban és megfogta a lány kezét.

— Jaj, nagyon szeretlek, de látod az édesapád hogy tépi a haját. Ast még jobban szeretem látni . . .

Többet már nem mondhatott, mert letépték a Kilicsek ifjai-vénei és össze verték borzalmasan és Bilics Iván üvöltött a kivilági éjszakában, mint az igazi förtelmes boszu, amely a világot tele hirdeti nyomorúsággal, fájdalommal . . .

Mikor Bilics Iván a gyujtogatásért hét esztendőre itétek, akkor ivott e szegény Zórka szerecsikát. Az ital tulajdonképpen, arcfesteknek használatos, kéneseből és arzenikumból készült es sajnos recept nélkül is kapható a palikában.

»Ez különben nyílt titok mindenki előtt! A ki engem két év előtt ismert, tudja, hogy ma csak rom vagyok, öszeroskodtam!

»Magyarországi bármely orvosa vizsgáljon meg azt konstatálja, a mit dr. Palócz és Czákó, hogy a legjobb uton vagyok a megörülés felé.

»Két hónap óta járom az országot a legkeptelenebb ostobaságok között, zsebemben egy hűségese cimborával, a mely r mélem nem hagy cserben, mint a párja most lesz két éve augusztus 21-én. Mi már összebarátkoztunk egymással, nagyon könnyű lesz szembe nézni. A mi meg keselíteti, az a közöttük lévő megoldatlan kérdés. Én önnek adósa vagyok summa summarum 420 frttal. Ezt szeretném lekivittolni, ha ugyan ki bírom addig, mert még odalent sem tudnék pihenni, ha azt tudnám, hogy őnt az egyedüli jóakarómat megkaróstitottam. Most két éve könnyen ment, mert akkor nem tartoztam önnek egy kr.-ra sem.

»Két év alatt csak önnek közel 800 frt, másoknak több mint 300 frtot lezolgáltam. Ugy-e hogy a s o r s, és nem az én könnyelműségem csinálta meg az örvényt számomra.

»En Debreczenbe vissza nem mehetek, én ott egyszerűen lehetetlen névagyok téve, erről különben azt hiszem informáltak a bizottság megnyugvással veszi az én távozásomat. Ép úgy a sajtó és a közönség. Hogy mik voltak az okok? Nem én! A körülmények! Tessék az én helyembe tenni, az én körülményeimbe kényszeríteni a világ legerősebb, legzilardabb jellemű emberét: az még rabolni is fog!

»Nem akarok én jobb sorsot vagy rendezettebb viszonyokat teremteni magamnak, bárkova mezejek is, mind az ön által eszközölt levonások teljesítettnek és megküldetnek. Mit remélhetek én meg az élettől? Semmit!

»Egyik lábom az örültek háza küszöbén, a másik a temető szelén.

»Ha csak lehet egy évet szeretnék kibírni a fenti okokból. Idegen környezetben talán lehetséges, otthon keptelenség! Gondolja meg csak édes direktorom, mifele megalázásokat, mifele lelki furdalásokat, mennyi keserűséget kellene nyelni. Az én beteg idegrendszerem összetörne alatta pár nap alatt.

»Ott van mindjárt Sziget! Az a szerencsétlen vád, a mely velem szemben egyszerűen ostobaság — a plágium — odaig nőtte ki magát, hogy Szigetről komoly emberek informáltak a biztos kifütyölésről.

»Hiába kiáltottam én a világnak, hogy de emberek, ez nem igaz, — azt mondják: bizonyítsd be! Mivel? A kéziratot annak idején, mikor a vádat a fejemhez vágták, Mile és Krampera felküldték a Budapesti Naplóhoz közlés végett; az nem közölte, s távirati kérésre sem küldte vissza.

»Tehát nincs! Másikat írjak? Versben? Az nem lesz azonos az elsővel. Már most az ember neve csak öngyilkosságok meg plágiumok révén kerüljön az újságba meg az emberek szájába, erre egy normalis idegrendszer sincs berendezve, nem egy rozzant!

»Hát meg Debreczen! Ott teljesen tönkrevagyok menve. Kvázi irtóznak az emberek tőlem. Tavalý meg csak elburkolt alakban, itt-ott mutatkozott, de én éreztem, ma már nyílt dolog!

»Elszerződtem Aradra rendezőnek, mert színészszel el vannak látva. Fizetésem ott is 140 frt mint önénél, s a lehozásokat ép úgy teljesítik önnel szemben, mintha otthon volnék.

»Természetesen ez mind csak föltevés, mert mindez direktor uron áll. Én a vádlott vagyok ön a bíró. Határozzon szíve szerint, Ha ön bepöröl — nemcsak ha bepöröl — ha meg nem bocsát, Isten engem úgy segéljen, főbe lövöm magamat.

»Mondja meg édes jó direktorom, ön, a

ki soha senkinek se akart rosszat, be tudja-e vérezni a kezét egy szerencsétlen ember vérével? Ha tudja, tegye meg.

»En hűségese. kötelességtudó taglya voltam 5 évig s lennék akár itélet napig ha bírnék, de nem bírok.

»Kárt az én távozásommal nem szenved, mert mint meggyőződhetik Debreczenben, örülni fognak távozásom felett; anyágilag sem károsítom meg se őnt se másokat, erről L. sz. kay gondoskodni fog!

»Kedves direktorom! Határozzon! A mit a szíve sugall, azt tegye! Zuzzon össze egy rozoga életet, vagy próbálja lábra állítani!

»Isten vele! Bármit tegyen is, én őnt utolsó sóhajomban is csak áldani fogom!

»Ó nagy-aganak kezeit csókolva vagyok szerencsétlen híve Rubos Árpád.

Ez a level, melyből világosan látszik, hogy Rubos Árpádnak szerződést bontani semmi oka. A tanács minden esetre visszarendeli Debreczenbe.

Sajnálom, hogy ezeket el kellett mondanom, mert én restellem némely urak viselkedését, de elmondtam, mert a valóság megtudásához Debreczen város közönségének és önkönek joga van.

Máramaros Sziget 1900 aug. 20.

Kiváló tisztelettel

Komjáthy János

H I R E K.

* **Le a kalappal.** Tisztelt laptársunk. a »Debreczeni Hirlap« oly dologról ad hírt, mely méltó megütözést kelthet Debreczen város minden józan fel fogású polgárában. Arról van ugyanis szó, hogy békeességes polgar ember már az utcára se léphet ki Debreczenben a nélkül, hogy a legkeletlenebb inzultusnak ne legyen kitéve a Wolafka püspök ur fanatizálása folytán vérszemre kapott bigott proleárság részéről. Magát az esetet következőleg írja le laptársunk;

Le a kalappal! Bizony, megtörtént ez akárhogy beszélük is. Színhely: a Szent-Anna-utca volt. Idő: jelenkor, az az szombaton este nyolcz óra után, mikor a róm. katolikusok által rendezett ünnepi diszmenet a kath. templomtól megindult. Személyek voltak: a Szent László dalegylet tagjai, — s még több buzgó vallásu ember és nem egy két kíváncsi református halandó kik, mikor a körmenet előttük haladt el, s nem vették le a kalapjukat, abban a szerencsében részesültek a nevezett dalárdisták, s a hívők által, hogy kalapjukat egyszerűen kiütötték és piszkálták fejükről. Ilyen kalap lepiszkálás pedig uon utfele fordult elő szombaton este, s hogy egyik másik megsértett reformátusból ki nem tört az igazi magyar virtus, azt talán a templomot bevilágító nemzeti színü bengáli fénynek lehet köszönni.

Eddig a hir, mely kérelhetlenül kirívóan mutatja, hogy hova jutottunk már Debreczenben, a valamikor »Kálvinista Róma«-nak nevezett s türelmességéről békeszeretéről ismert városban.

Hát ideje volna körmére koppintani a lelkiismeretlen agitációnak s rendőri korlátok közé szorítani ezeket a népbutító utcai komédiázásokat.

* **Ujabb hir Medve Miklósról.** Szomoruan érintette csak nem régiben is a debreczeni közönséget az a hir, hogy Medve Miklós, ez a rokonszenves fiatal ember, a fővárosban öngyilkosságot kísérelt meg. Seből rövid időn felgyógyult, s akkor az a hir

terjedt el, hogy Medve Miklós nyomtalanul eltűnt. Fővárosi tudósítónktól most ujabb hírt veszünk, mely a sokat zaklatott fiatal ember szerencsétlen életéből ujabb adatokat közöl.

Nem régiben hírt adtak a lapok arról, írja tudósítónk, hogy Medve Miklós joghallgató öngyilkosságot követett el. A fiatal ember hamarosan felgyógyult bajából, amde ekkor ujabb szomorúság érte őveit, mert Medve Miklós, hírt sem adva magáról, eltűnt lakásáról. Édes anyjának Csengeri-utca 59. szám alatt levő lakásán azonban eközben egy W. nevű fis állis jelent meg, a ki rá akarta bírni Medvenét, hogy fiának néhány nagyobb összegű kétes eredetű adósságát rendezze. Az urnó erre nem volt hajlandó, ellenben felhívta a rendőrség figyelmét az ügyvéd ur szereplésére. A vizsgálatot vezető Arányi kapitány erre beállított embereivel az ügyvédhez és ott találta a rejtőző ifjút, a ki aztán visszavért övéihez. Ezzel az ügy azonban távolról sincs befejezve, mert Medve Miklós önhibáján kívül olyan afférbe keveredett, a mely hozzátartozóinak is nagy kellemetlenségeket okoz és a melyek következményeit szakis ugy lehet majd elkerülni. — ha mindazokat az egyéneket, — a kik a fiatal ember kifosztására törekedtek, a rendőrség előtt teljesen lefogják leplezni.

* **A főkapitány felgyógyult.** Boczkó Samuel főkapitány mint örömmel értesülünk teljesen felgyógyult, s hivatalát holnap délelőtt átveszi.

* **A város alapítványa,** Debreczen városának az ev. ref. felsőbb leányiskola internátusára tett alapítványában legutóbb hozott közgyűlési határozatot a miniszter jóváhagyta.

* **Műkedvelő előadás a Kossuth-szobor javára.** Egy lelkes iparos ifjából alakult tarsaság szeptember 2-án táncszal egybekötött műkedvelő előadást rendez a Margit-úrdó disztermében Menyhart Lajos rendező vezetése alatt, mely alkalommal színre kerül a »Czigány« népszínmű, melyben a legkiűnőbb műkedvelő szereplők vesznek részt u. m. Menyhart Rózsika (Rózsika) a debreczeni műkedvelő színpadok drámai hősnője, Bogdán Rózsika (Évi), Kék Eszti (Rebeka), Menyhart Lajos (Zsiga), Goldberger Jenő (Peti), Hollo Géza Gyuri) Ungár József (Marton), Fautoni Béla (Kurta) Farkas István (hajdu) szerepeikben. Felhívjuk a műkedvelő előadásra olvasóink figyelmét, annál is inkább mivel ezen előadás tisztá jövedelme a debreczenben felállítandó Kossuth szobor javára fog fordítatni.

* **Mikor a vőlegény hűvösre került.** Bizony szomorú, nagyon szomorú dolog az, ha a vőlegény az oltár helyett a dutyiba kerül, Szegény Szarvas Gergely járt így, a mint az a rendőrség meséli. Két rendőr ugyanis tégnap este egy csalót fogott el, a ki éppen nászuton volt. Szarvas Gergelynek híják. Napokkal ezelőtt Vámos Pércsen próbált szerencsét, a hol olyan gabonára szedett előleget, aminek hire-hamva sincs. Hogy, hogy nem, elég az hozzá, hogy Engel Vinczétől száz ezüst forintot, Lówytól pedig 25 ezüst forintot sikerült előlegképen felvenné. Az előleg felvétele után pedig kisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy ő a kiköltött termés szállítása után nezzen. Ellenkezőleg felült a vonatra s Érmihályfalvára utazott Balogh Mariska nevű szép menyaszonyához, akinek mulatás közben ígért örök hűséget. A menyasszonnyal aztán nászutra ment s Debreczenbe jött. Egy főteri kávéházban szürceöltgették a hűsítő italokat, mikor a véletlen a becsapott gabonavevők egyikét éppen odaveteti. Annak se kellett több, sietett a rendőrséghez jelentést tenni s a komédiának az lett a vége, hogy a rendőrség közbejézésével megzavarta az ifju pár nászútját. A meny-

asszony árván, a család vőlegény pedig a hűvösön maradt.

* A csapókeri állandó menedékház

A csapókeri állandó menedékház megnyitása csak igen rövid idő kérdése. A héten összegyűlnek a községi iskolások tagjai, hogy pályázat mellőzésével övönöt válaszanak a menedékházba. Tegnap tulajdonképpen már azért hívták össze az iskolások tagjait, csak hogy azok nem jelentek meg határozatképes számban. A törvény értelmében ugyanis az iskolások tagjai közhatalmukkal kötelesek voltak jelen lenni, hogy a választás megejthető legyen. Ennél azonban jóval kevesebben voltak s így — ugyancsak a törvény értelmében — öt napon belül egybehívandó ülésen kell határozni az iskolásoknak. A választás megejtése céljából valószínűleg pénteken tartja meg legközelebbi ülését a községi iskolások.

* **Köszönetnyilvánítás.** A Debreczen Nyomdász szakegyesület által f. évi aug. 19-én rendezett Gutenberg-ünnepélyen elért fényes erkölcsi siker elmozdítónak, nevezetesen: A Debreczeni Munkás Dalegyletnek, dr. Benedek János ügyvéd úrnak, Bacsonyi Erzsike kisasszonynak, Schwarcz József hegedűművész úrnak, Szabó Ida, Erdélyi Erzsike k. a.-nak, valamint Brinke Gábor, Takács Sándor, Pentek Lajos, Vég János és Botos Sándor úrnak szíves közreműködésükért legmélyebb köszönetünket és hálánkat nyilvánítjuk.

Debreczen, 1900, aug. 22.

A rendező bizottság.

* **Kitűnő nevelés.** Az öt éves Aladárka, aki nagyon csintalan gyermek, arczul vagja a nevelőnőjét.

Az anya, aki látta a dolgot, szigorúan hangon rászól a fiára:

— Aladár, te már megint hibáztál! Megint a balkezdeddel! . . . Szokjál le már egyszer érről Aladár . . .

* **A Gutenberg ünnepélyen felülfizettek** a következők: Hoffmann Sándor ur 6 kor, Varga Lajos ur 3 kor, N. N., Nikhazy Dániel, Bádó Mihály, Urjanovics Miksa urak 4—4 korona., Donogán István, Komáromi József, Kurucz Béla, Szabó Ferencz, (H.-Böszörmény), Erdélyi Ferencz, Schaff János urak 2—2 korona., Pálfalvy Károly, Bérassy Mihály urak 1—1 koronát, fogadják a fentnevezettek hálás köszönetüket. Debreczen, 1900. aug. 22. A rendező bizottság.

* **Botrány a katolikus kongresszus bankettjén.** Gróf Zichy János a néppárti grófocská, ki kissé üres fejét nagy szájával akarja leleplezni összecsesdítette a néppárti hecc káplánokat István király napján rendezett katolikus kongresszuson. A jeles reakcionális gróf előbb azzal a kijelentéssel, hogy a Magyarországot ért csapások között harmadik a reformáció árult a e l a g y l á g y u l á s á t később pedig a banketten árulta el schwarzegeb érzelmét. Mikor ő felségére ponarköszöntőt mondott, a zenekar a Gotterhalt kezdte játszani. Derék magyar katolikusok gyűltek ott össze, kikben csak ennyi a hazafiaság.

* **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják mindazok, kik boldog emlékü ferjem, adott jó apánk, fiunk, testvérünk illetőleg sógorunk. néhai Szabó Zsigmond temetésén megjelenni, s fájdalomunkban osztozni szivesek voltak, hálás köszönetünket. Debreczen. 1900. aug. 17. a gyászoló család.

* **A királygyilkos védője.** Rómából telegrafalják: A lapok jelentése szerint Turati barátai nem ertenek egyet arra nevezve, hogy tanácsosa elvállalja Bresci védelmét. Ferrar Bicolotti és Costa állítolag a védelem elvállalása mellett nyilatkoztak. A Messaggero jelentése szerint Turati telán Maino szocialista képviselővel együtt fogja védeni Bresci. Turati ma este meglátogatta Bresci, a kínál ott járt ma este hivatalból kirendelt védője, Martelli

ügyvéd is. Bresci a lapok közlése szerint ragaszkodik ahhoz, hogy pörének végtárgyalását elhalasztassák s azt kívánja, hogy Amerikából is idezzenenek meg tanukat. Turati a tegnapi beszélgetés után állítolag idét kért a megmondására, hogy a védelem elvállalásáról nyilatkozzék.

* **Kisiklott gyorsvonat.** Komoly vasuti szerencsétlenség történt, — mint nekünk írják — tegnapelőtt Szent István napja hajnalán a királyi család egyik nyaraló belvon, Welsbon. A szalzburgi gyorsvonat aig hagyta el a velsi állomást, hajnali félháromkor hibás váltóállítás következtében rossz vágányra jutott és a mozdony, valamint három kocsis kisiklott. A mozdony egy mély árokba zuhant és csak a vasuti személyzet éberségének köszönhető hogy az egész vonat tönkre nem ment. A vonaton ülők közül, a kiknek száma óriási volt többen erős zúzódásokat szenvedtek. Az összeütközés után rendkívüliezánik tamadt s az utasok kiugráltak a vasuti kocsikból. A vonat három órai késéssel érkezett meg Bécsbe.

* **Elkobozott képes levelezőlapok.** — Nehány hét előtt főhivjuk a belügyminiszter figyelmét azokra a képes levelezőlapokra, a melyeken a zöldszaszok Roth Lajost dicsőítik, azt a Roth Lajost, akit 1848-ban hazaelenes magatartásáért a haditörvényszék főbelővetett. A levelezőlap egyszerűsége azt a magyarokra nézve sértő vádat tartalmazta, hogy Rothot a magyarok azért végezték ki, mert német volt.

Felszólalásunknak meg is volt az eredménye, mert mint értesülünk, a hatóságok mindenütt elkobozták ezeket a képes levelezőlapokat. Így nagy keszletet koboztak el a múlt heten Nagyszébenben, tegnapelőtt pedig Brassóban, Hiemesch Vilmos könyvkereskedésében jelent meg Reinisch rándórbiztos és az őssze Rothot dicsőítő levelezőlapokat elkobozta. Hiemesch ur különben Brassóról olyan látóképes levelezőlapokat készített, a melyeken a czenk-hegyi Árpád-szobor el van tüntetve.

Hogy milyenek voltak ezek a levelezőlapok erre nézve közöljük a következő ismertetést:

Belül, az írásra szánt oldalon Roth arczepe díszlett, alatta pedig egy Róthról szóló vers és ennek dallama volt, nyomtatva, bizonyára azért, hogy so weit die deutsche Zunge reicht, dalolják a költeményt mely szerint

«Ludwig Roth musste für deutsches Wort sterben.»

A vers azzal a megható frázissal végződik, melyet a költő szerint Roth mondott az öt csehbavevő honvédeknek:

«De brave Honvéd ist, der mich trifft ins Herz!»

Hogy ezt mondta-e Roth, azt nem tudjuk, de valószínű, hogy csak a költői fantázia szüleménye, mely szükséges kellet volt a martírriá váio avatáshoz.

Persze, arról nem tesz említést a vers, hogy Roth a magyarok ellen izgatta a zászokat, és az orosz inváziót sürgette, daczára, hogy a magyar kormányt a legnemesebb intenciók vezették a zászszokkal szemben. Azt senki sem tilthatja meg a zászszoknak, hogy maguknak martírt válaszzanak, de hogy ezt az államiság rovására tegyék, azt nem lehet megvárni, ép úgy, mint nem engedhető meg Janku, vagy Hóra és Kloska dicsőítése.

Hogy milyen perfidia az a zöld zászoktól, mikor azt kürtölik világgá, hogy Roth Lajost a német szó miatt végezték ki, az rögtön kivilágig, ha csak egy pillantást vetünk a szabadságharcz történelmébe. Annak minden napja azt bizonyítja, hogy a magyarok a legtolelansággal bántak a nemzetiségekkel, sőt maga Kossáth és a hadvezérek is akárhányszor becsatoltak ki német nyelvű problémáziókat, sőt mi több, Bem is németül vezette rohamra katonáit.

Mandez azt bizonyítja hogy a zöldszászok meg akarják hamisítani a történelmet, mikor szabadságharczunkat gyalázták, továbbá, hogy

a hatóságok jogosan járnak el, — a mikor ezeket a levelezőlapokat megsemmisítik. — A szabadság nem azért van, hogy visszaéljenek vele.

* **Angelotti mulatója!** a 7 ujjonnan szerződött művész tegnap óriási sikert ért el. Első sorban a felülmulhatatlan spiritiszta ki már több uralkodó előtt működött — ezen a téren nagyszerű és új dolgokat mutat — beszélő babáival is igen mulatságos, Seusation sikere volt az 5 szép leányból álló orosz és magyar ének és tánczosportnak, kik a Tartaczoftékra emlékeztetnek. A műsor most oly jól van összeállítva, hogy a közönségnek melegen ajánlhatjuk. Hétfőn 27-én lesz Angelottiné igazgatóné jutalomjátéka.

Tanügy.

A debreczeni ev. ref. tanítóképző intézet értesítője az 1899—1900-ik tanévről. Közli: Kovács Lajos igazgató tanár.

Érttem fekszik a fent címzett iskolai értesítő, a mely már külsőjével is impónál az olvasónak. Vaskos, 140 oldalra terjedő füzet, a mely kimerítően ad számot mindenről, ami a lefolyt tanévben ezen öreg iskola falai közt történt.

Az iskola öreg falai megvénhedtek, amde a szellem, a mely ott uralg, az ifju és ruganyos. Különösen szépen és céltudatosan halad tanítóképző intézete. Mint a szorgalmas és jó gazda, hol itt, hol amott tódítja, bőviti, javitgatja gazdaságát: úgy ez intézet is évről évre halad biztos lépésekkel célja felé, mely cél főleg abban kulinál, hogy jó, szakavatott tanítókat neveljen az egyháznak. Ez okból évről-évre szaporították a tanerőket, támogatották a tantervet, úgy, hogy a jelenlegi debreczeni ev. ref. tanítóképezde kiállja a versenyt a haza bármely állami képző intézetével.

Az intézetnek van most 6 rendes és 4 kiegészítő bejáró tanára. Azonkívül a gazdasági és kertészeti tantárgyakat a képezdei növendékek — nagyon helyesen — a helybeli gazdasági intézetben tanulják. Vörös Pál, Ferenczi Ferencz és Vitz István tanerők vezetése mellett.

Ugy a tanterve, mint az órarendje helyesen megfelel az állami intézetek tantervének és órarendjének. Sőt az éneket és zenét — heti 18 óran át — kiválóan kultiválják, mely tárgynak ujjonnan választott zene és énektanára P. Nagy Zoltán, a kir. zenekad volt kiváló növendéke.

Az intézet rendes tanárai: Kovács Lajos igazgató, Somogyi Pál, Orosz István, Bakos Tibor, Nagy József, P. Nagy Zoltán. Bejáró tanárok: Zimmerman Gyula, dr. Tüdös Kálmán (orvos), Tóth Mihály és Kiss György gyakorió isk. tanító.

Az első félévben beiratkozott a 4 tanfolyamra 159 tanuló, a második félévben 138. Az év végén az egész tanfolyam ismétlésére mindössze 5 tanuló utasított. Évközben tanításra bocsátott 6 növendék.

Tankepesítésre jelentkezett április hóban 22 jelölt, m. p. 11 férfi és ugyanannyi nő. Ezek közül oklevelet nyertek 13-an, vallástani vizsgát tettek 4-en, igazolványt a tanításhatásra nyertek 5-en. Ezek egyes tárgyakból tettek rész vizsgálatot.

Említést érdemel, hogy mig 13 jelölt nyert oklevelet, addig 20 egyház kereste meg az intézetet tanító iránt, úgy hogy a felügyelő püspökség engedélye mellett a hiányzó tanerőket 3—4-ik oszt. képezdészekkel pótolták. Különben a férfi tanítók hiánya minden vonalon válik érezhetővé.

A 138 növendék közül száznál több részesült teljes ellátásban; többen pedig megsékelt áron kaptak ebédet és szállást.

Az intézet felszerelése is szépen gyarapodott. A tanuló ifjuság erkölcsi és fegyelmi

szempontból egész éven át kifogástalanul viselte magát.

Az értesítő közli az új tanár: P. Nagy Zoltán székfoglaló beszédjét, az ősz püspök sz. vreszólu buzditó szavait, miket az új tanárhoz intézett és végre Kovács Lajos igazgató magas szárnyalású üdvözlő beszédét, melyvel beigtatja az új tanárt.

Örömmel konstatáljuk, hogy a helybeli ev. ref. tanítóképző és jeles tanárkara a kor kívánalmainak minden tekintetben megfelel.

K u t h i Z s i g m o n d.

A debreczeni állami főreáliskolában a beírások szept. hó 1. 2. és 3-ik napjain d. e. 8—12 óráig tartanak meg.

A beírásnál bemutatandó: keresztlevél v. anyakönyvi kivonat az előző évi bizonyítvány újraoltási bizonyítvány.

A beirási díj 9 korona 70 fillér. Az egész évi tandíj 48 korona. Az izraeliták évi 8 korona vallás tandíjat is fizetnek.

A rendkívüli tantárgyakért fizetendő: Gyorsírást és francia társalgásért évi 12 korona, az énekért évi 4 korona.

A tandíjak fél, evenként előre fizetendők. Az állami 48 korona tandíj negyedévenként is lefizethető.

A javító vizsgálatok aug. 29—31 fognak megtartatni.

Azon tanulók, kik javító vizsgálatért folyamodtak, jelentkezzenek 29-én d. e. az igazgatói irodában.

Debreczen, 1900. aug. 22.

Az igazgatóság,

A «Nemzeti Zenedében» a növendékek beiratása augusztus 30-tól szept. 5-ig az intézet helyiségében (Budapest IV. Újvilág utca 14 sz.) naponként d. e. 9—12 óráig történik. Ezen időn túl csakis külön igazgatói engedély alapján naponként délután 3—5 óráig.

Mindkét nembeli növendékek felvételnek az ének, zongora, orgona, cimbalom, bárfa, az összevonós és fuvó hangszerek, továbbá az összhangzattan, zeneszerzési, zenetörténeti és esztétikai tanszakokba, a vonósnegyes és zenekari iskolába, valamint az egyházi zene és lythurgiai tanszakokba is.

Beiratasi díj 12 korona.
Budapest, 1000. aug. 20.

Bartay Ede
kir. tanácsos,
a «Nemzeti Zenede»
igazgatója.

A női kereskedelmi tanfolyamra a létszám beteltéig f. é. szeptember hó 3-ig iratkozhatnak be a növendékek polgári vagy felsőbb leányiskola IV. osztályáról vagy a felső népiskola elvégzéséről szóló bizonyítványuk megkeresztlevelük (születési bizonyítvány) alapján.

Kinek jelzett iskolai bizonyítványa nincsen, csakis a magyar fogalmazás, számtan és földrajzból teendő írásbeli meg szóbeli felvételi vizsgálat alapján vehető fel. E felvételi vizsgálatot szept. 1-én tartják. Érdeklődőknek közelebbi tájékoztatást nyújt a Keresk. Akadémia igazgatója.

CSARNOK.

A magány.

Ez való nékem: senki sem lát,
Senki nem hallj hangomat,
Ha nem bírok a szívvel löbbé,
Ha szenvedélyem elragad.

Távol az ember, boldogító,
Hogy itt igazán ur vagyok,
Alattam senki sem sötétlik,
Fölöttem senki sem ragyog.

Ha dalolok, ti kis madárkát
Nem mosolyogtok meg talán!
És ti, ti kedves jó öreg fak
Hallgattok úgy e én reám?

Elég ez nékem! Oh ilyenkor
Magam szabadnak érzem,
Lelkem előtt kitérva szépen
A sötét titkos végtelen!

De a világban oh be gyakran
Teszik rabbá a lelkemet
Mondhatlan gyötör szenvedések
Sírigrig, hiu, rossz emberek.

Gulyás József.

Ne higgy a németnek!

(Elbeszélés az 1848—49-iki szabadságharcból.)

Velünk volt Isten és nem hagyott el a megpróbáltatások legnehezebb napjaiban sem. Vezérünk, utmutatónk és megtartónkvela mindenkoron.

Válságos helyzetbe jutottunk. Kassánál Slick tábornok szétverte ujonc honvédseregünket, aztán egyenesen Tokajnak tartott, a honnan pár napi erőltetett menetel könnyen Debrecze bejuthat: s szétkergetheti a magyar országgyűlést.

És hogy ezt nem tette: nem rajta muit. Megindította seregét, elentállás nélkül Madig jutott előre,

Förgeteges, zimankós kemény tél volt. Hegy völgy és utak kemény fagygyal és magas hóval voltak borítva. A hegyek és völgyek felett pedig, mint egykoron a Hóreb hegy orman, köd alakban lebegett istennek lelke, hogy megtartsa választot hű népét: a magyart.

A Tarczaltól Mád felé vezető uton honvéd előrs-csapat volt kiáltva, A pattogó tűz körül, melynek világát a sűrű köd ellakarta jökedvü vi ézek ültek egy kártya vető cigány asszonyonval úzve dévaj tréfálkozót.

Regi ismerősük volt a barna nő, mindig ott járt-kelt a tábor körül. Szabad járása volt. Nem egyszer tett jó szolgálatot a magyaroknak.

A tűz közelében őszbecsavarodott bajszú huszár ült egy fatuskón, erősen szíva kurtaszáru pipáját,

A cigány nő hozzá sompolygott. Megszólitotta.

— Hadd mondjak hát legalább most szerencsét: a vitéz urnak.

A huszár előbb elakarta utasítani aztán mégis meggondolta magát, Büszkén gondolt arra, hogy most van pénze, fizethet Főtisztet vagot le Kassánál. Sok pénz volt tárcájában.

— Hát nem bánom, hazudjal valamit!

— Az én kártyám mindig igazat mond Tessék elhinni!

Aztán elővette zsirtól és piszoiktól ragacsos kártyáját, megemeltette a huszárrat majd rendbe-sorba kirakva levelenként magyarázni kezdte.

— Itt ez a makfelső: Tell Vilmos ez a vitéz ur; mellette a pirosász: a Tavasz szép fiatal menyecske, ki jó indulatjal viseltetik a vitéz ur irant. Ez a csak alsó Herman Geszler, ni ni! Ez valarai hozzá tévedett ellenségnek látszik. Jó lesz nem hinni az álnok németnek.

Tovább nézte; fejét csóválta. Nem volt a jósejellekkel megelegetve.

Összesöpörte a kártyát, újra keverte és kirakta. Figyelmesen nézte. Most sem mondott az mást. Az a Herrmann Gessler megint csak ott volt. Hm... Hm... Boszankodott. Mit akar az ott mindig?

— De hát te most nem magyarázod kártyáidat? — mondta a huszár a cigánynőhöz.

Nem szeretem a helyzeteket... Ez a. Herrmann Gessler valami idegen tiszt mint-ha összejönne a vitéz urral valahol, mostanában.

A huszár mosolygott. Holnap csata lesz Hát biz az nagyon könnyen meglehet, hogy összejön. Ó lassa aztán, hogyan megy tovább.

— H-nem ne higgyen neki, ne higgyen a németnek. akármit mondjon is. Hamis annak a lelke is.

A huszár egy 30 krajczáros bankót csusztatott a cigánynő kezébe.

— Köszönöm tanácsodat. Járj tovább jó szerencsével.

A távozó meg nem alhatta, hogy a többi vitézeknek is el ne mondja jóakaró tanácsát:

— Azzal a Herrmann Geszlerrel bajlok lesz, vagy annak veletek. Hanem el ne feledjétek szavaimat: — Ne higgyné a metnek!

A következő nap csatára viradtak fel. Schlick Mádra érkezvén, veletlenül honvédekre bukkant, kik kemény puskatűzzel fogadták; s nem sokára jobo és balzárnya felől is erős fegyverdörgést hallott.

Az átláthatlan sűrű köd lehetelenné tette hogy tájékozza magát a magyarok hadereje és föllállása irant. Egyes csapatjai egymásra tüzeltek, mások a honvédekkel találkozva, mint vélt bajtársak mentek el egymás mellett.

Fiedler császári dandárparancsnok épen oly zavarban lévén, mint főnöke, a főhadiszállásra vágatott, hogy személyesen vegye át a fővezértől a további utasításokat...

Nemsokára valami csapatot látott, megszese hata mögött. Bizonyosan a tartalék lesz, mert nem tüzelt. Ott fogja találni a fővezert.

Valóban ott állott egy tiszt a tartalék éőn, körülötte segédjei. Egyenesen hozzá szárguldott a császári csapatvezér.

Csak akkor hült aztán el, midőn egy honvéd főtisztet látott maga előtt s körülötte lovas és gyaloghonvédekét, kiknek éppen kellő közepébe hozta balvégzete.

Menekülről szó sem lehetett. Lelővik vagy elfogják.

E válságos pillanatban mentő gondolata támadt.

Bátran oda lépet a honvéd ezredes elé.

— Üdvözöllek bajtárs, szóltott hozzá. Ellenfeled voltam eddig, e pillanattól fogva, ha úgy akarsz bajtársad, ki szászlótok alatt fog jövőben küzdeni.

— Hozott lsten! Légy mindnyájunktól üdvözölve, köszöntötte vissza az ezredes bajtársi szívélyességgel.

— Sürgős közlendőm van vezéretekkel, Kérlek vezetess hozzá. Nagy hasznát fogja látni azoknak a miket el akarok mondani neki.

A honvéd csapatparancsnok elhitta az illető szavait s egy huszárt adott mellé ki a fővezérhez Klapkához kalauzolja.

A tegnapi öreg huszár volt, kinek a cigányon azt jósolta, hogy Geszlerrel fog találkozni... Hm... de hát ez derék ember nem ellenség!

— Csak utánnam kell jönni, nehogy elszakadjunk, mert akkor aztan bajos lenne ismét összetalalkozni, — figyelmeztette a huszár az osztrák tisztet.

Alig indultak el, a puskák ropogni, az ágyuk dörögni kezdtek. A huszár hűségesen magyarázta, hogy ez csak az ellenség: a német!

A nyavalyás a nagy ködben egymásra tüzel. Különbben mindjart oda érnek a fővezérhez.

Egyszer aztán a mikor megfordult, hogy a már közellevő főhadiszállást megmutassa: sehol sem látta tisztjét. Hasznát vette az a huszár magyarzatának. Szépen visszaszökött az övéihez. Esze ágában sem volt hozzánk átjönni.

A szükség kényszerítette hogy ezzel a taktikával ejjen.

A huszár sokáig nézett a messze alak-talan ködbe, u hova embere eltűnt. Aztán egy huszár jó kívánatot küldve utánna beszusan kiáltott föl:

— Nem vigyáztam elég jól reá. Pedig már tegnap este figyelmeztetett a cigány asszony: ne higgy a németnek.

Ábrai Károly.

Szerkesztői üzenetek.

Bartha Pista M.-Sziget. Ne sajnálj papirost és tintát egy kis tudósítás megírására. Megfogjuk köszönni. Üdv.

K. L. Az illető lakása Budapest, Alsó erdősor 67.

A. E. Nagyvárad. Mi van a verskövetéssel?

Sz. I. Helyben. Való igaz, hogy ön nagy-eszű ember, ez kérdést sem szenved.

Régi előfizető. Még furdón van, de a jövő hó elején itthon lesz.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar parasztsztyál emelése.

Ita: **Wiener Moszkó.**

Folyt. és vége.

Legnagyobb azonban az inség Szatmár-, Szilágy-, Kolozs- és Torda-Aranyosmegyéknek degenerált román néptől lakott hegyi vidékein, a hol a fogyatékos, tengerivel való táplálkozás következtében a Pelagra, éhkör allandó tanyát ver.

Ezekben a járásokban alkalmi segítséget, pillanatnyi enyhítést kell adni élelmiszerek kiosztása, népkonyhák, kórházak felállításával. Párhuzamosan ezzel szervezni kell egy gazdasági akciót termelési eszközök kiosztásával és oktatással, hogy folytonos felügyelet és gyámkodás által az anyagilag, szellemileg és erkölcsileg súlydelt népet felemeljük.

A helyi segélyakciókkal rokonsághan állnak azok az alkalmi egyes intézkedései a gyors segítségnek, a melyek eszközei pénzbeli segítségek, adó enyhítések, élelmiszerek és vetőmag kiosztása, földművek végezése, növény- és állatbetegségek kiirtása stb. s a melyek egyes esetekben, nagyobb elemi esapások, rágalgályok, rossz termés stb. bekövetkezése esetén alkalmasok egész vidékeket jókor megóvni a komoly katasztrófától.

Erészt sikeres allami akció hajtattat végre az először 1889-ben fellépett s nagy területen óriási károkat okozó marokkói sáskarajó: kipusztítása érdekében. A rovar- és növényi kortani állomások ma már nemcsak tanácsadás, hanem a kellő időben elrendelt óvintézkedések vezetése és felügyelete által is intenzív tevékenységet fejtenek ki a nagyobb mértékben fellépő rovar- és növénybetegségek ellen. A ragadós tüdővésznek annak idején nagy energiával folyamatba tett kiirtása által elért siker ösmeretes. Csak kivánatos volna, ha ugyanoly erélyvel megkezdénék a sertésvész leküzdését is.

Figyelemremélto még az 1897-ben keresztülvitt azon intézkedés, hogy a reodkivüli jégkarak által sujtott kizsáradt vetőmagokkal láttattak el, mi által 1897-ben 75.000 k. hold egyébként meg nem mivelhető kulturterület nyeresé vált lehetségessé. Az árvíz által sujtott szegény községeknek nyujtott pénzesélyek összege, a melyekkel a szükséges földmunkák végezhetők és a melyekkel az okozott vízkarak kipótoltatnak, évről-évre nő, bar sok alapos esetben szükséges össegü fedezet hiánya miatt a segítségnek el kellett maradnia. Itt érezhetővé válik egy alkalmi segélynyujtásra megfelelő tervszerü szervezet hiánya, a melylyel tovább késlekedni nem volna szabad.

A jelenlegi földmivélésügyi miniszter érdeméül kell betudni, hogy erős kézzel végrehajtotta a kisexisztenciák kizsákmányolására irányuló minden visszaélés megtorlását, különösen a hamisítók és gabonauzsorások üldözése által, hogy tehát kiirtani iparkodott gazdasági életünk ezen élösdijelenségeit. A mesterséges borok készítéséről és forgalombahozataláról szóló 1893: XXIII. t.-cz., a meögazdasági termékek és cikkek hamisításáról szóló 1895 XLIV. t.-cz. szigorú végrehajtása nemcsak a tisztességes kereskedés és a fogyasztóközönség,

hanem a nehéz viszonyokkal küzködő termelés érdekében is áll.

A gabonaelvétel kérdése még tisztázásra szorul, mert ez némelykor realis üzlet, az esetben azonban, a mikor a lelkiismeretlen hitelező az előrevásárolt, de rossz termés folytán nem szállítható gabona után az alacsony határidőár és magas napiár közti különbözést követeli, a leggazabb uzsorának bélyegzendő.

A földmivélésügyi és igazságügyi miniszterek idevonatkozó megtörli intézkedései különösen 1897. és 1898-ben sok kizsáradt és egész községeket megóvtak az anyagi romlásától. A mindennemü uzsora leküzdése ellenben szélesebb alapokat igényel. A reformálandó uzsoratorvényben a különböző uzsoraüzletek, üldözésük módja, s a káros hitelügyletek megállítására vonatkozó rendszabások körülírandók. Különösen a gabonaelvétel végleges szabályozásra és pótlására pedig csak a hitelszövetkezetek általános meghonosodása nyujthatnak módot.

Köszén-kátrányt

legjobb minőségben

zsindely és deszkatetők

továbbá

szőlőkarók behuzására,

mely által azok tartóssága kétszerre hosszabb. — Továbbá **csulápok**, melyek a földbe ásatnak, kerítések és gazdasági eszközök befestésére, hordókban 250 klgm körüli súlytartalommal 100 klgm-két 7 korona 50 fillér és 1000 klgmmon felül pedig 100 klgmmonként 6 korona 50 fillérért, a hozzávaló hordókat pedig külön darabonként 3 korona árért a gyártelepen ajánl a

Légszeszgyár igazgatósága Debreczenben.

Hastáncosok a Gambrinusban

Sas-utcza 2.

Európában még nem létezett keleti különlegesség:

hastánczosok

mindennap előadást tartanak a Gambrinus sörcsarnokban.

A társulat 10 tagból áll. Arabusok Kairóból és Jeruzsálemből. Damaskusi táncosné. Keleti zene. Előadás minden felőrában. Beléptidij 20 kr. Gyermekeknek 10 kr.

Schneider-féle Páfrány-tokocskák, (Galandos-elhajtó.)

Millió embernek szor visszaadta teljes egészségét!

Kik galandfőregben és gyomorhajban szenvednek.

Védjegy.

Pántlikagiliszta fejestől,

a páfrány-tokocskák által fájdalom nélkül, jótállás mellett a legrövidebb idő alatt (6 perc alatt) teljesen elhajtatik. Ezen kitünő gyógyszer fájdalom nélküli gyors és biztos eredményeért jótállás nyujtatik. Nem árt, ha pántlikagiliszta féreg nincs is jelen. Az életkor megjelölendő. **Törvényesen védve.** Egy eredeti doboz pontos használati utasítással a bel- és külföld részére 4 fut postai utánvétellel vagy 3.50 előre való beküldésével. **A pántlikagiliszta tünetei a következők:** Az arcz halványasárga, hágyadt tekintet, kék szemkarikák, lesoványodás, elnyálkásodás, bevont nyelv, emészthetlenség, étvágytalanság felváltva mohó étvágygyal, gyakori rosszullet vagy éppen ájulások s szédülés főleg éhgyomornal, egy gombolyag felszállása egész a nyakig, nyálösszegyülemelés, a test megtagadása, gyomorsav, gyomorhív, gyakori felbűfögés, bélgörcs, hengergetés, hullámszerű mozgások, szuró, szívó fájdalmak és szurások a belekben, szivdobogás, a vérkeringés rendtelenségei, különösen nőknél, gyakori véletlenül beálló főfájás, a buskomorságra való hajlam, életuntság és a halál óhajítása.

Egyedül valódi kapható: **SCHNEIDER JÓZSEF** gyógyszerésznél, **Resiosán, Fő-utcza 49.** (Délmagyarország.)

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy helyben

Kossuth-utcza 19. szám alatt

fiókraktárt

nyitottam, ahol **katonai** és minden **egyenruhák** és **felszerelési cikkek**, valamint **polgári ruhák**, továbbá **vívóeszközök**, **lőfelszerelések**, **magyar diszruhák**, **szolgai libériák** stb. ép oly minőségben és kivitelben kaphatók, mint a budapesti intézetemben.

Nem kíméltem sem fáradságot, sem költséget, hogy Debreczen városában — az új kornak megfelelő egyenruha intézetet nyissak és ama reményemnek adok kifejezést, hogy Debreczen városának és környékének n. é. közönsége bizalmával fog kitüntetni.

Kiváló tisztelettel

BLUM SÁNDOR

eisőrangu egyenruházati intézet

orosz csász. nagyhercegi udvari szállító

a honvédség, esendőrség és koronaőrség szerződéses szállítója

BUDAPEST, Váci-utcza 17-ik szám.

Fiókraktárak: **Debreczen és B.-Gyula.**

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

2 Zala-Drill sorvető-gép, teljesen jó karban, feltűnően olcsón eladó Klein Jakab gépraktárosnál, főpiac, főtrafik udvar. 5.

Szép írásu okleveles könyvelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Leány, női kalap üzletben, ki az eladásban és készítésben elegendő ügyességgel és jártassággal bír, azonnal alkalmazást nyer a Párisi Divat Áruházban Debreczen a főposta mellett. 10.

Ügyes ügynök mazas provisió mellett állandó alkalmazást nyerhet. Czim a kiadóhivatalban. 18.

Tanuló felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Finom disztégla eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Keresek bérletre 200 holdas birtokot Hajdumegyében. Czim a kiadóhivatalban. (38.)

Sertésenyésztők figyelmébe!

A 13652. szám alatt szabadalmazott **SOMOGYI GÉZA**-féle állatok emésztését elősegítő por **mindenféle sertésbetegségek ellen sikeres hatással bír.**

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kivonata.

Jelen találmány tárgya egy eljárás, áll a táppor előállítására, melyet állatok, különösen sertések úgy folyékony, mint szilárd táplálékába belekeverve, annak emészthetőségét megkönnyíti. Mint a tapasztalatok bizonyították, ezen tápporral ellátott táplálék az állat szervezetére igen jótékonyan hat, a mennyiben annak ellenálló képességét betegségek ellen már aránylag rövid használat után nagy mértékben növeli.

Figyelmeztetés.

A por, melyet étellel együtt bevesz a sertés, a gyomorból megemésztés után a vékonybélbe kerül, a hol az tovább emésztődve annak alkalmas részei a bél szivó edényei (bolyhai) által felszívódnak s a tápláló szervek erein keresztül a vérbe vitetnek és számtalan véredény által szétterjednek a test minden részébe; innen van tehát az, hogy a por tartalma szerint belsőleg hat, mert ha találmányom rendszeresen használva lesz, sikeres eredménnyel jár.

Szakvélemény és kísérletezési eredmények.

Tekintetes Somogyi Géza urnak Arad.

Értesitem, hogy az Ön gyártmányát kipezítő állat-tápport kipróbálva, azt az állatok, — kiválólag pedig a sertések táplálásánál jónak találom, — s úgy az állat emésztésére, valamint az esetleg fellépő betegség gyógyítására és megállítására bárkinék is a legmelegebben ajánlom.

Székesfehérvár, 1900. február 24.

Tisztelettel: **Pauer István,**
Székesfehérvár sz. kir. város állatorvosa.

Ezenkívül számos elismerések vannak az ország legelső uradalmaitól, gazdáktól állatorvosoktól stb. kik írják, hogy a por miféle állatnál lett kipróbálva és mire volt sikeres hatása. Számos elismerő levelek minden fűszerüzletben megnézhetők. — 1 doboz 18—45 és 90 kr., vidékre 1 kilón felül franco adom.

Kapható **Debreczenben Deutsch Albert és fia, Geréby Fülöp utódai és Göczey István** uraknál.

Viszonteladónak árkedvezményt nyujtok.

Lüszter köpeny
6 frt.

Ing blous
1 frt.

Őszi kabát, selyem
béléssel 5 frt.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltőket és

 diszitett női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszitett
női kalap 3 frt.

Búr kalap
2 frt.

Selyem ernyő
2 frt.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.